

№ 109
გაიის 28, სამშაბათი, 1902 წ.
1877

№ 109
მაისის 28, სამშაბათი, 1902 წ.
1902

ივერია

ყოველ დღიური საკლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

მაისის 16-დგან „ივერიის“ რედაქცია გადმოვიდა სასახლის ქუჩაზედ, თავად-აზნაურობის ქარვასლაში, გალერეი: №117 და 118, თ. გრ. ნ. დიასამიძის სტამბის გვერდით.

პირველ მაისიდან წლის დამლევამდე გაზეთი „ივერია“
ღირს შვიდ მანეთად და ხუთ შაურად (7 მ. 25 კ.)
ამ ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება.

ხელის მოწერა მიიღება:
გვილი წი: „ივერიის“ რედაქცია (თავად-აზნაურთა ქარვასლა №117 და 118) და ქ. შ. წერა-კითხვ. გამავრც. საზოგ. წიგნის მაღაზია (სასახლის ქუჩა, თავ. აზნაურ. ქარვასლა).
კუთხის წი: ბუენივილიის წიგნის მაღაზია და ნესტორ წერეთლის წიგნის მაღაზიაში.
ბათუმის წი: ნიკოლაძის ქუჩაზე-გაზეთების სააგენტოში.
ბაქოს წი: ხილდველის წიგნის მაღაზია (ნიკოლოზის ქ. ქალანთარის ქარვასლის პირდაპირ).
კონსტანტინოპოლის წი: ნესტორ წერეთლის წიგნის მაღაზიაში.
შოსტანის წი: ბარათნ ნასიძისთან.
ცალკე ნომრები, ტფილისის გარეთ, იყიდება კუთხისა და ხოვნი ზემოხსენებულს წიგნის მაღაზიაში და ბათუმში ს. კელიძის წიგნის მაღაზიაში.
საფოსტო ადრესი: Тифлисъ, Редакция „Иверія“.

გაზეთი „ივერია“
როგორც გამოცემულია დღეს თ. ი. გ. ზავაძეამ,
გადადის საკუთრებად „ივერიის“ ამხანაგობის ხელში.
ამხანაგობამ უფლება ამ გაზეთის გამოცემისა შეიძინა ნოტარიუსის წესით დამტკიცებულ ხელ-შეკრულებით 6 აპრილს 1902 წ.
ამხანაგობაში მონაწილეობას იღებენ: თ. ამირეჯიბი, როსებ თადეოსის-ძე, დოქტორი ვაჭაძე, სპირიდონ იოსების-ძე, დოქტორი ვაბაშვილი, დიმიტრი გრიგოლის-ძე, დოქტორი ნიკოლოზ ბესარიონის-ძე, გოგებაშვილი იაკობ სვიმონის-ძე, გველიშვილი გიორგი ივანეს-ძე, გუნცაძე ირაკლი ალექსანდრეს-ძე, თ. დიასამიძე, გრიგოლ ნიკოლოზის-ძე, ჯაბადარი, ივანე სპირიდონის ძე, მესხი, კონსტანტინე დავითის-ძე, მიქაბერიძე, ალექსანდრე ნიკოლოზის-ძე, სარაჯიშვილი, ალექსანდრე ივანეს-ძე, დოქტორი ჩიქოვანი, ყარაამან მანუჩარის-ძე და ყიდვიძე, გრიგოლ თეოდორეს ძე.
ამხანაგობის თანხა განსაზღვრულია 15,000 მან., განყოფილი 1,500 პაით, 10 მან. თითო პაი.
ვისაც სურს შეიძინოს პაი, კეთილ-ინებოს და მიჰმართოს „ივერიის“ რედაქციას, რომელიც იმყოფება სასახლის ქუჩაზედ, თავად-აზნაურობის ქარვასლაში, №117 და 118. ამხანაგობის საზოგადო კრებებზედ ხმა აქვს მხოლოდ იმას, ვინც შეიძენს არა ნაკლებ თანხას.
რედაქციაში შეიძლება მსურველმა მიიღოს ეგზემპლარი ხელ-შეკრულებისა.

ღვთის-მოყვარულთა ქრისტიანთა მიზართ
სოფელი ნაღვარევი, რომელიც მთიულეთშია, დარჩა უეცკესიოდ, ხალხი-კი აქ მტკად ღარიბია და დავიწყებული ყველასაგან. 100 კომლამდე მცხოვრებელია, მაგრამ ორასი კომლიც რომ იყოს, რა მოახერხოს ასეთმა ბეჭავმა ღარიბ-ღატაკმა მთიულმა ხალხმა? იქამდე ღარიბნი და საწყალნი არიან, რომ წლითი-წლიამდე მათი საზრდო მხოლოდ სიმინდი და ქვიჩია, რომელსაც ყიდულობენ ქ. კავკაში 110 ვერსის მანძილზე და ტანჯვა-ვაგებით გადმოაქვთ თავიანთ სახლში.
ამიტომ განვიზრახე მოგროვება ფულისა და აგება ეკლესიისა. ამ აზრით გამოვიზიარე წიგნი მთ მალალ-ყოვლად-უსამღებლოდესობის ალექსისაგან, რომ შეწირულებითა და შეწყვენითა ხალხისათა აღვამწირო ნაღვარევის სამრევლოში სახლი ღვთისა, წმ. გიორგის სახელობაზედ.
ვიმეორებ ამ თხოვნას, ვებდე და ვწუხებ ყველა ღვთის მოყვარულ მართლ-მადიდებელ ქრისტიანთა და ვთხოვ უმოკრძალოდ შემიწიებთ აღმოვიჩინონ ამ წმიდა საქმესა.

სტ. მლეთს. Воен.-Груз. дор., Т. гвб. Сборщику добротныхъ пожертвованій на постройку новаго храма въ сел. Нагореви, причетнику Алексѣю Арганашвили.
(5-უ. -2)

საზოგადოებრივი თავერის-ფარი
პ. ვ. ზაზნაძე-ფილიპოვისა.
მოწყობილი ოთახები ორსულთა და შრომითათვის ფასით.
ოთახები საიდუმლო ავადმყოფთათვის.
ნიკოლოზის ქუჩა № 46, მეორე სართული ტელეფონი № 744.
(3-2)
გ ქ ი შ ი
ალექსანდრე გიორგის ძე გადამცემი
იღებს ყოველ-დღე შინაგანისა და საზღვრო-საზღვრო ავადმყოფებს დღის 12-2-დღე-სა სალომთო 4-5-დღე. მიიღებს აგრეთვე სა-სალომთო ქიმიურ-მიკროსკოპიულ და ბაქტერი-ოლოგიურ გამოკვლევით. ოქრომქედლებსი ღირს 40, თულაფის სახლი.
წ.

მაისის დამლევს დაიწყო
არტისტიული მოგზაურობა
ტფილისის ქართულ დრამატულ დასის
ვალერიან გუნიას გამგებობით
მსახიობნი ქ-ნნი: გაბუნია-ცაგარლისა, კარ-გარეთელი, გივიშვილი, ბ-ნნი: გუნია, სვი-მონიძე, შათირიშვილი, იმედაშვილი, ივანი-ძე, ბეგლარიძე, ყალამბეგაშვილი და სხვანი.
დროგამოწმებით მოწვეული იქნება ვლ. ალექსი-მსხიროვილი
დასი თითო ან ორ-ორ წარმოდგენას გამარ-თავს შემდეგ ადგილებში: ქუთაისში, ხონში, ბათუმში, ფოთში, სოხუმში, ოზურგეთში, ახალ-სენაკში, სამტრედიისაში, ყვირილისაში, ქია-თურაში, დუშეთში, კავკაში, ბაქოში, ალექ-სანდრეპოლში, განჯაში და ყარსში.

ადგილების ფასი ყველასათვის ხელმისაწვლ-მი იქნება, პიესები ახალი და მოწონებული საზოგადოების-მიერ წრეწარდელ სეზონში. პირ-ველი წარმოდგენა დაიწყება ქუთაისიდან. რეჟისორი და გამგებელი ვლ. გუნია.

ქართულ ქალთა ამხანაგობა
სამკერვალოსა და სახელოსნო სკოლაში იღებს ყოველ-გვარ ს ა კ ე რ ა ვ ს: კაბებს, თეთრფულს, ქარვასს და საცვლებზედ ამო-კრავენ ნიშნებს (МЪТКИ). ბარონის ქუჩა № 12.

პირველი კერძო სამკურნალო
მედიცინის ნადავარდინისა
(კუთხისაში, გორანცივის ძეგლის პირდაპირ) ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, ყვინა დღე-დღად.
ღ ი ლ ი ბ ი თ:
ბ. ა. ნადავარდინი. 11-12 ს. სადოსტარო, ვენერული (სიფილისი) და საზარდს ავადმყოფობანი.
შ. მ. ჩიქოვანი. 9-10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.
ზ. ი. ბაბანაშვილი. დღის 11-12 საათ. ქა-ლისა და ბავშვთა ავადმყოფობანი.
ქ. ი. ბედილიშვილი. 12-1 საათ. ყელისა, ყურისა, და ცხვირის ავადმყოფობანი.
ბ. ა. ქარაპეტიაშვილი. 1-11/2 საათ. შინაგანისა და ბავშვებისა.
ს ა ლ ა მ ო ბ ი თ:
ქ. ი. ბედილიშვილი. 5-6 ს. ყურისა, ყელი-სა და ცხვირის ავადმყოფობანი.
ბ. ა. შაპიაშვილი. 6-7 ს. ნერვებისა (ელექტრო-ტერაპია), შინაგან და ვენერული ავადმყოფობათა.
ბ. ა. ნადავარდინი. 7 1/2-8 ს.
ს. ბ. აბაშიანი. 11-1 ს. გაუკეთებლ სახლ-ში მსურველთ „მასაჟს“, აუტის ყველის და გა-მართავს საექიმო განმარტავს ექიმის დანიშნით.
ბ. ა. ბაბანაშვილი. 7-7 1/2 საათ. ბავშვებისა და შინაგანი ავადმყოფობანი.
რჩევა-დარბიებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შური, ღარიბთათვის უფასოდ, ფასი კონსილიუ-მისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.
ღირებულები სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნ ა ვ ა რ დ ი ა ნ ი.
Первая частная лечебница д-ра Навардинца. Тифлисъ, противъ памят. Ворон. (წ.)

ტფილისის კერძო სამ-კურნალო
მედიცინის ნადავარდინისა
ავადმყოფთათვის კრატები
კუთხისა, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი საგინაშ-ვილისა, № 21 (გორანცივის ძეგლის პირ-დაპირ).
ბ ა ლ ე მ ო ბ ი თ:
ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე, ყვინა დღეებს გარდა.
ღ ი ლ ი თ:
ბ. ი. ბიბინაძე—ქილის სნეულებანი, 8-10 სა-ათამდე.
ბ. ა. გადამცემი—ნერვებისა 9-10 სა-ათამდე, სამშაბათს ზუთშაბათს და შაბათს.
ბ. ა. გადამცემი—შინაგან: სამშაბათობით და ზუთშაბათობით, 10-11 ს.
ბ. ა. ანაშვილი—ქილის სნეულებანი 10-12 საათ.
ბ. ა. ალიშვილი—შინაგან და ბავშვები ავადმყოფობათა, 11-12 ს.
ბ. ა. გადამცემი—შინაგანი, ნერვებისა და წამლობა ელექტრონი 12-1 საათ.
ბ. ა. ბაბანაშვილი—ღვთათა სნეულებანი, ორშა-ბათობით, ოთშშაბათობით და პარასკეობით, 12-1 საათ.
ს ბ. ა. ვილინი—ხირურგია: ორშაბათობით, ოთშშაბათობით და შაბათობით 1-2 საათ.
ბ. ა. გადამცემი—სიფილისისა, კანის და სა-ზარდისი, 1-2 ს.
ს ა ლ ა მ ო ბ ი თ:
ბ. ა. თუშაშვილი—ღვთათა სნეულებანი, 5-6 საათ.
ბ. ი. ბიბინაძე: ყურისა, ყელისა და ცხვირისა 5-6. ყვინაობით დღის 12-1 საათამდე.
ბ. ა. გადამცემი—შინაგან და ბავშვებისა და ყველის აცრა 5-6 საათამდე. (მიკრო-ქიმიური და ბაქტერიოლოგიური გამოკვლ.)
ქ ვ ი რ ა ბ ი თ:
ბ. ა. გადამცემი—10-12 საათ., შინაგან ავადმყოფობათა. (წ.)

ტფილისი, მაისის 28.
ამ უკანასკნელ დროს ტფილისის გუბერ-ნიაში რამდენიმე ქსენონი დაიარსეს სოფლებ-მა საკუთარის ხარჯით. იმერეთში-კი მხოლოდ ჯიხიშია გაბედა და გაიმეტა ფული ამ ფრიად სასარგებლო დაწესებულებისათვის.
საზოგადოდ, სოფელი მოკლებულია გო-ნიერულს ექიმობას. სოფელს ექიმობს ან აფ-თეკარი, ან ფერალო, ან მკითხველი. დამეთან-მებთ, რომ ამ გარემოებას ძლიერ ტული გავ-ლენა აქვს ხალხის ჯანმრთელობაზე.
ზოგიერთი ცრუ-გულშემატკივარი ხალხისა, ვიცი, არ დამეთანხმება და იტყვის, ხალხის ჯანმრთელობა ექიმზე-კი არა, ეგონიერ მდგომარეობაზედ დამოკიდებულია და სხ. არ უარ-ვყოფ, ჯანმრთელობა შედგება მრავალ-გვარ სოციალურ და ბუნებრივ ვითარებისა, მაგრამ ექიმიც ხომ ერთი ამგვარი ვითარება-თაგანია.
ჩვენში ექიმსა და ექიმობაზედ ძლიერ შე-მცდარი აზრი აქვთ. ჰგონიათ, რომ ექიმი მხოლოდ მაშინ არის საქირო, როდესაც კა-ცი ავად გახდება. არ იციან, რომ ექიმს არა ნაკლები მნიშვნელობა აქვს, როგორც წინ-დაწინვე გამაფრთხილებელს და სენთა თავი-დგან ამცდენელს.
კაცის ჯანმრთელობას მკიდრო კავშირი აქვს კულტურასთან. ყოველივე, რაც უშთაე-რესია კულტურულ ნაწარმოებთა შორის, ჩვენ-ის ჯანმრთელობისათვის არის მოგონილი. ჯანმრთელობა უშთაფრესი საგანი, რომელ-საც ვმსახურებთ კულტურა და ცივილიზაცია-აქედგან ცხადია ექიმის დიდი კულტურული მნიშვნელობა.
მართლაც, არ არის არც ერთი საგანი ცხო-ვრებისა, რომ ექიმს არ ეხებოდეს, რომლის გამოც მისი რჩევა და დარიგებაც არ ეჭირე-ბოდეს საზოგადოებისა. ქაშა-სმა, ტან-საკე-ვლი, სახლი, სიცოცხლეზედ დიდი ზნე-ჩვეულება, ყოველივე ესე ექიმის სანქ-ციას თხოვლობს. ნურავინ იფიქრებს, რომ ექიმი უბრალო მორალისტი იყოს. მის სიტ-ყვას აქვს მაგკური ძალა, ბრძანებლობის მნიშვნელობა, მისი რჩევა აუცილებელ საქ-მედ უნდა მიიჩნდეთ, რადგან ჯანმრთელობას ეხება. შიში სიცოცხლის უფროდ გამო-საღმებისა—აი, ის კვერთხი მბრძანებლობისა, რომელიც აძლევს ექიმს ასეთს დიდს უფლე-ბას საზოგადოებაში.

ამგვარად, ექიმი ხელს უწყობს საღის კულ-ტურის ამაღლებას და მანებელ რწმენათა და ჩვეულებათა მოსპობას. იგი გადმომწერავს თანამედროვე განათლების კარგ ვითარე-ბათა და მედგრად მებრძოლი და მტერი ყო-ველის ავის ვითარებისა.
ქსენონების გამრავლება სოფლებში აუცი-ლებელია, რადგან ამას მოითხოვს ხალხის ჯანმრთელობა. აღრე თუ გვიან, თითოეულ სასოფლო საზოგადოების თავისი ქსენონი ექნება. მაგრამ, რა სისწრაფით მოხდება ეს პროცესი, ეს იქნება დამოკიდებული საზო-გადოების შეგნებულ მოქმედებაზე.
ვისურვოთ, რომ ბევრი მოღვაწე აღმოსჩე-ნოდეს ამ დიდ-მნიშვნელოვან საქმეს ჩვენის ერის კულტურულ წარმატების სასიკეთოდ.

ტფილისი
ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების სასარგებლოდ კნ. ოლგა თა-დეოზის ასულს ქაუკაჟის დიასახლისობით გამართულმა ბაზრობა-სეირნობამ კვირას, 26 მაისს, კარგად ჩაიარა. ხალხი ბევრი მიაწე-და თავად-აზნაურთა ქარვასლის ბაღს, სადაც ბა-ზრობა და სეირნობა იყო. ექვს-შვიდ საათ-ზედ იმოღვანა ხალხი შეიკრიბა, რომ თავისუ-ფალი ადგილი აღარსად იყო. ნივთების ვაჭ-რობაც კარგად მიდიოდა. გაიყიდა თითქმის ყველა ნივთები. ნივთებს ვარდა ახალგაზრდა ქალები გულმოდგინედ ასაღებდნენ ყვევილებს, კონფეტებს და სხვას. თვით ბლი კარგად იყო მოართული ფერად-ფერადი ფარნებით. ბაღ-ში უკრავდნენ რესტორანის ორკესტრი, სამხედრო მუსიკა და საზანდარი. საღამომდე თვატრის ფოიეში ცეკვა-თამაში გაიმართა. ნაშთარულევი საზოგადოება დაიშალა ღამის

12 საათზედ. შემოსავალი 1000 მანეთს აღე-მატება.
ტფილისის სთავად-აზნაურო ბანკმა გა-დასწვებთა, სასოფლო-სამეურნეო საზოგადო-ებებს 2,000 მანეთი მისცეს სასტატისტიკო ცნობათა შესაკრებად.
კვირას 12 საათზედ ქართველ ქალთა საზოგადოების სახელოსნო სკოლაში გამარ-თულ იქმნა წლიური აქტი. აქტზედ დიდ-ძა-ლი ხალხი შეიკრიბა. დარბაზი მშვენივრად იყო მოართული. მოსწავლეთა გუნდმა შეას-რულა სიმღერები; მოწაფეებმა წაიკითხეს ლე-ქსები და სხვ. დარბაზშივე ეწყო მოსწავლე ქალთა ხელთ-საქმე. ყველას ძლიერ მოეწონა მოსწავლეთა ნამუშაური.
ამას წინად კავკასიის სასოფლო სამეურ-ნეო საზოგადოებამ მიწათ-მოქმედებისა და სა-ხელმწიფო ქონებათა მინისტრს საზოგ. შემ-წევობა აღმოუჩინა იმისთვის საიუბილეო გამო-ფენის დროს მომხდარ მერყეთა კრების შრო-მათა გამოცემაში. სამინისტროს შეუწყურა-ბია ეს თხოვნა და გადაუდგია ამ საქმისათვის 500 მ. 250 მანეთი უკვე მიიღო საზოგადო-ებამ.
ტფილისში მცხოვრებ მაშამდელ შხტახ-ტინსკის შუამდგომლობა აღუძრავს, ნება მიე-ცეს ტფილისში თათრულს ენაზედ გაზეთის გამოცემისა ორის დამატებით—რუსულსა და სპარსულს ენაზედ. გაზეთს სახელად „რუსეთ-ის აღმოსავლეთი“ ერქმევა. გაზეთი კვირაში სამჯერ გამოვა; ელარება იგი შვიდ მანეთად, ხოლო დამატებანი თითო—ექვს მანეთად.
კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზო-გადოების უკვე დაუმზადებინებია ექსპონენ-ტების დასახელებლად მედლები და ღირსე-ბით, ვისაც მისვსა.
დევანოზს მამასოლომონ ფილიპოვილის შეუწირავს ტფილისის სთავად-აზნაურო სკო-ლის შენობისათვის ათი თუმანი.
26 მაისს დასაფლავეს ვაჟი ქალაქის გამგებობის წევრად ყოფილის ე. ი. ხოსრო-ვეისა. დასაფლავებას დაესწრნენ გამგებობის წევრნი და საბჭოს ხმოსნები. განსვენებულის კუბო გვირგვინებით შემაგეს.
წელს ამიერ-კავკასიის დედათა ინსტი-ტუტში სამი სახელმწიფო ვაკანსია განაიგი-სულდებდა. კენკის ყრა ამ ვაკანსიებზედ მოს-წავლე ქალთა მისაღებად მოხდება 3 ივნისს, შუადღის 12 საათზედ.
25 მაისს ტფილისელ ნაფიკ ვეჭილთა წლიური კრება მოხდა. მორიგ საქმეების გან-ხილვის შემდეგ კრებამ აარჩია ნაფიკ ვეჭილ-თა კომისიის წევრნი. თავმჯდომარედ არჩეულ იქმნა პ. ა. ოპოჩინი, თავმჯდომარის ამხანა-გად—ა. ა. ქალანთაროვი, წევრებად: ს. ს. მელიქი-ბაბოვი, ა. მ. ქუჩინი, ვ. ნ. ზაზა-შვილი, ი. ა. გუნცაძე და ვ. ი. ვგიაზროვი.
ამას წინად გაზ. „Кавказъ“-ში იყო დაბეჭდილი ვრცელი წერილი კავკასიის ქარ-თულ სკოლის მასწავლებლისა ბ-ნის ლ. ბოკუაძისა სახალხო საკითხავების შესახებ, რომელიც ცალკე წიგნაკადაც დაიბეჭდა. იმა-ვე მასწავლებლის წერილია დაბეჭდილი „Вѣст. Воспитанія“-ს მაისის წიგნში მუწეურ მე-თოდის შესახებ.
როგორც „ცნ. ფურც.“-ს ატყობინე-ბენ, ბ-ნი თელა სახოკია რეისის სამეცნიერო აკადემიის თავის წევრ-კორესპონდენტად აურ-ჩევი.
ტფილისის საკანტროლო ჰაზატის უფრო-სის თანამშრომელ ვიტკოვსკი გადაუყვანა იქმნა ვლად-იმირის საკანტროლო ჰაზატის გამკვედ.

ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კრება. შაბათს, 25 მაისს, ტფილისის სთავად-აზნაურო ბანკში წერა-კი-თხვის საზოგადოების კრების განგრძობა იყო. 19 მაისს მომხდარ კრების ოქმის წაკითხვისა და დამტკიცების შემდეგ, თავმჯდომარე, თავ. ი. ქაუკაჟაძე შეეცაობა კრებას, საზოგადოების მოქმედების 1901 წლის ანგარიშს ამტკიცებთ თუ არაო? მკირე კამათი გამოიწვია ზოგიერთ სოფლებზედ დარჩენილი სასკოლო ფლობა. ზო-გი თხოვდა, თონეთს ვალი ჰპატიებოდა, ზოგი-კი წინააღმდეგი იყო. კრებამ ხმის უმე-

ტესტით დაადგინა, ვალი ისევ ირიცხებოდა თანხებში. ამის შემდეგ კრებამ ანგარიში დაამტკიცა.

ბასის ჩამოვარდა ახლა ხარჯთ-აღრიცხვებზე. ამ საგნის გამო 3. სურგულაძემ ვრცელი წინადადება მოახსენა კრებას: ჩვენის სოფლის მასწავლებლებს ჯამაგირი მცირე ეძლევათ, თუმცა ბევრს შრომადგენა. ჩემის აზრით, საქარა საზოგადოებამ მასწავლებელს ყოველ 5 წლის შემდეგ მთელს ჯამაგირის 10% მოუმატოს. ამის წყაროა იმ, რა მოვსპობთ მდივნის მეორე თანამშრომლის ადგილი და იმის საქმე დაევალოთ მდივანს. ამას გარდა, მოვსპობთ წიგნებით ვაჭრობისაგან აღებულ დივიდენდით მდივნისა და თანამშრომლის დაჯილდოვება, მით უფრო, რომ მდივანი არავითარ მონაწილეობას არ იღებს ვაჭრობის საქმეში. მეორე თანამშრომლის ადგილისა და დივიდენდის მოსპობით ჩვენ დავიკრებთ თანხა, რომელიც საქარო მიეცეს მასწავლებლებს.

ბ-ნი ცხეკაძე: როდესაც საზოგადოება დაარსდა, მაშინ ერთი მდივანი სამყოფი იყო, მაგრამ ამ ვაშალ საზოგადოების საქმეები იმდენად ვართულებდა, რომ შეუძლებელია ყველაფერი ერთმა კაცმა შეასრულოს. დივიდენდის შესახებ კი უნდა მოგახსენოთ, რომ ის ძალიან წამაქეზებელია ბ-ნის მოსაზრებას აქვს საქმეს. მასწავლებლების ჯამაგირის მომატებაზე არ შემოძლიან თანხაგანობა არ გამოეცხადო, ფული რომ იყოს. ეს-კი, რომ ვხლანდელი ჩემი მასწავლებლები უფრო უზრუნველ ყოფილიან არაა, ვიდრე სამინისტროს მასწავლებლის მასწავლებლები; ამას ისიც დაუმტკიცეთ, რომ სოფელში იმდენი ცხოვრება და მასწავლებელს დიდი ხარჯი არ მოსდის.

ბ. სურგულაძე: ხარჯის მიხედვით არ უნდა ინიშნებოდეს საზოგადოებრივი, ან სასაქონლო, არამედ შრომის მიხედვით. სამინისტროს მასწავლებლების მასწავლებლები უფრო კარგ მდგომარეობაში არიან, მანამ ჩვენებამ...

ბ-ნი დეკანოზიშვილი: მე ვეთანხმები ბ-ნ სურგულაძის აზრს, მხოლოდ წყარო უნდა მოეძებნოს ამისათვის. დივიდენდის მოსაზრება და მეორე თანამშრომლის თანაღმობის გაუქმება კი შეუძლებელია.

ბ. გავაშვილი: დივიდენდის მოსაზრების შესახებ ლაპარაკი ბევრჯერ ყოფილა, მაგრამ ყოველთვის უარ უყვიათ მისი მოსაზრება. თუ დივიდენდი მოისპო, მაშინ წიგნების შემოსავალი უთუოდ იკლებს, რადგან მდივანს და თანამშრომლებს მზნობას მოაკლავს. მე ვეთანხმები ბ. სურგულაძის აზრს, მასწავლებლებთან თვის 5 წლის შემდეგ 10% მომატების შესახებ და ადვილად შეიძლება ამის განხორციელება; რადგანაც ეს ფული ბევრს არაფერს შეადგენს.

ბ-ნი გავაშვილი: ბ-ნი, ეს ძალიან რთული საგანია; ამიტომ კარგად უნდა დაიჭიროდეს კრება და ისე მოახლოვდეს თანამშრომლის ადგილი, რომ სანაწარმოდ არ გახდეს.

ბ. დუღაძე: გამგებობას მივანდობ მასწავლებელთა დაჯილდოვებისა და წყაროს გამოძიების ინსტრუქციის შემუშავებას: ამ საგანზედ ბევრმა სხვა ორატორმაც წარმოხატა თავისი აზრი. ბოლოს კრებამ უარ-პყრო პირველი ნაწილი სურგულაძის მოსაზრებისა; დივიდენდის მოსაზრების და მდივნის მეორე თანამშრომლის

წის თანამდებობის გაუქმების შესახებ. ხოლო რაც შეეხება მეორე ნაწილს, ესე იგი მასწავლებელთათვის სასყიდლის მომატებას, ამ საქმის განხილვა და წყაროს აღმოჩენა მიანდო გამგებობას, რომელმაც მომავალ კრებას მოხსენება უნდა წარუდგინოს.

1902 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა ხელ-უხლებლივ დამტკიცდა.

ამის შემდეგ კრებას წაუკითხა თავმჯდომარემ პეტრე სურგულაძის მოხსენება, სკოლების მუდმივი რევიზორი ვიყოლიათო.

თავმჯდომ. თავ. ბ. ჭავჭავაძე: პრინციპიალურად ვეთანხმებით ამ აზრს, მაგრამ რომელი წყაროდან გავუძღვებთ ხარჯს.

ბ. სურგულაძე: პირველი წყარო სასწავლო ფულის გაძლიერება იქნება. რევიზორის მუდმივ სოფელში ექნება საქმე და შეეძლება ყველა წევრს სთხოვოს სასწავლო ფული.

ბ-ნი მიქაბერიძე: ვიყოლიათო კაცი, რომელსაც სკოლების თვალრიცხვა და ფულის გროვება მიეზღოს სოფლებში. ამ კაცს მუდამ კავშირი ექნება სოფელ წევრთან და, თუ ეს საშუალება ვერ გასტყობს წევრზე, მაშინ გამოვირცხობ წევრობიდან, რადგანაც, რომ უნდა იყოს, კარგად შეუძლია ნ მანეთის შემოტანა წევრობიდან.

ბ-ნი ცხეკაძე: როგორც თქვენ ამბობთ, ამისთანა კაცს თვეში ჯათი თუმანი უნდა დაეინაშნოს, სამგზავრო ფულს გარდა, და ეს-კი საზოგადოებას არ შეუძლია.

ბ. შანჭყაძე: სკოლების მეთვალყურის ყოფა საქარო, ყველამ ვიცით, ამიტომ ავირჩიეთ ორგანო 9 კაცისაგან, რომელსაც უნდა დაევალოს სასწავლო ფულის შეგროვება და საზოგადოების სხვა საქმის განხორციელება.

კრებამ დაავალა გამგებობას ამ საგნის მხედველობაში მიღება.

ამის შემდეგ წიკითხეს წინადადება არ. მამულიაშვილის, რომელიც თხოვლობდა, რომ მასწავლებლის დათხოვნა პირ-დაპირ დამოკიდებული იყოს საზოგადოებრივ კრებაზე და არა გამგებობაზე.

მცირე კამათის შემდეგ არ. მამულიაშვილის წინადადება თითქმის ერთხმად უარყოფილი იქნა. ამის შემდეგ ლაპარაკი პრინციპიალურს საგანზედ ჩამოვარდა: ნება აქვს თუ არა დათხოვნილს მასწავლებელს საჩივრით მიმართოს საზოგადოებრივ კრებას. ამ საგანზე მუდმივად ხანგრძლივი ბასი გამოიწვია. თითქმის ორი საათი ილაპარაკეს. ორატორთა უმრავლესობა იმ აზრისა იყო, რომ საზოგადოებას არავითარი საქმე არა აქვს მასწავლებლის როგორც დანიშნავას, ისე დათხოვნასთან. ვე გამგებობის უფლებათა. ეს უფლებდა გამგებობას თვით წესდებით აქვს მიიჩქებული. ბევრმა იმასაც მიაკცია ყურადღება, რომ საქმე მტრად იმუქმ-დაიწვევება, საზოგადოებრივ კრებას რომ დათხოვნილის მასწავლებლის საჩივრის განხილვა მიეზღოს. ბოლოს თავმჯდომარემ მოსპო ამ საგანზედ ლაპარაკი და გამოაცხადა, რომ კრებას უფლება არა აქვს წესდებით მაგ საქმის განხილვაში შევიდეს. შემდეგ წაითხულ იქნა ბ-ნ გომელაურის მოხსენება იმის შესახებ, რომ სკოლების გამგებანდ ადგილობრივი მასწავლებლები იქმნენ დანიშნულნი და არა გარემენი.

თო ჩემო, უგუნურო და უღობებელ ადამიანის მძარცველ ხელს რა ნება მიუყენებია ამ ბუნების სიმდიდრისათვის, ტყისთვის! საზოგადოდ ჯერ უნდა განვიარტო აქ, რომ, როცა ძთავრობა სოფლის საზოგადოებრივ „საბჭოში“ ნადელს, მიწას უზრმავედა, სახანავ-სათესთან ერთად, სადაც შესაძლებელი იყო, ტყეც მიუზნობა. მაგრამ შეიძლება ზოგიერთმა მკითხველმა არ-კი იცოდეს, თუ რანაირი, რა ფორმის მიწა-მფლობელობაა აფხაზეთში.

მთელს საზემის ოლქში კერძო მიწათმფლობელობა ცნობილი იქნა მხოლოდ საქარო-საზოგადოებრივად, მდინარე ინგურსა და ოხურების შუა. აქაც გლეხ-კაცობას კერძო საკუთრებად მიეზნო მხოლოდ სახანავ-სათესის და გზო, ერთი სიტყვით, დამუშავებული ნაკრები; დანარჩენი მიწა-კი საზოგადოების კუთვნილებად ცნობილი იქნა. თვით აფხაზეთში საზოგადო მიწათმფლობელობა (общинное землевладение) შემოღებული იქნა. აქ მხოლოდ თავდა-ზნაურთა მიეზნობათ „ხარისხის-მებრ მისისა“ მიწის ნაკრები საკუთრებად, ვგრედ წოდებული „ნადელები“, და მისთან საზოგადო მიწა-მამულშიაც თავისი წილი უღვევთ.

ისევ ტყეს დაუბრუნდეთ. საზოგადო ტყე-დან კანონით ყოველს წევრს საზოგადოებისას შემუშლიან მხოლოდ საკუთარ ოჯახის საკუთრებისათვის ინარგებლობა თუ შემო-წინ-ლით, თუ საზემენებელი ხის მასალა. ხის მასალის სოფლის გარეთ, ერთ საზოგადოებიდან მეორე საზოგადოებაში, გატანა და გაყიდვა აკრძალულია; ადგილ-მამულისა და ხე-ტყის მცველებად თვითთავად საზოგადოებაში ექს-

თავმჯდომარემ გამოაცხადა, რომ მაგ საგნის შესახებ წინადადება შემოტანილია გამგებობაში მის წევრთაგანაც. ვაგინჯავთ მაგ წინადადებას, გადავწყვეტთ, ჯეროვანს ინსტრუქციას შევადგინოთ და მოვახსენებთო.

დასასრულს არჩევნები მოხდა გამგებობის ორის წევრისა ბ-ნ ალ. სარაჯიშვილისა და ივ. გომართელის ნაცვლად, რომელთაც თავი დაანებეს წევრობას. ექვნი იყარა ოთხმა კაცმა: ს. ფირცხალავამ, ფ. გოგინაიშვილმა, თ. ი. ბარათაშვილმა და პ. სურგულაძემ. არჩეულ იქნენ გამგებობის წევრებად: ს. ფირცხალავა და ფ. გოგინაიშვილი. ხოლო კანდიდატად ი. ბარათაშვილი. კრება დასრულდა ნაშუადღევს 2 საათზედ.

← მასწავლებელ და აღმზრდელ ქალთა ურთი-ერთი დახმარებელი საზოგადოების კრება.

26 მაისს დანიშნულ იყო მასწავლებელ და აღმზრდელ ქალთა საზოგადოებრივი კრება, რომელზედაც ქ. ლოიკოს მოხსენება—საზოგადოების წევრებად მამაკაცების მიღების შესახებ უნდა განხილიათ. გამგებობას გამოცხადებული ჰქონდა განცხადება, რომ ამ საკითხის გადასწავლა საქაროა, რომ კრებას წევრთა 2/3 დაესწროს. ამდენი წევრი არ გამოცხადდა, ამიტომ კრება არ უნდა შემდგარიყო. მაგრამ, როგორც მცირე ბასის შემდეგ გამოიჩინა, წესდება სრულიად არ ითხოვდა წევრთა 2/3-ის დასწრებას. წესდებაში ნათქვამია მხოლოდ, რომ ამისთანა საკითხის (როგორც მამაკაცების მიღება) გადაწყვეტა შეუძლიათ 2/3 იმ წევრებისა, რომელნიც კრებას დაესწრებოთ. ამ საქმის გადაწყვეტა კრებამ მიანიც სხვა დროისთვის გადასდო და მოისმინა 19 მაისის კრებაზე ამორჩეულ კომისიის მოხსენება სკოლის გადაკეთების შესახებ. კომისიის ერთი ნაწილის აზრით, საქაროა დაარსდეს უფასო სკოლა (წელიწადში 1000 მან. დახმარება), რომელშიც ძლიერ ღარიბთა შვილები მიიღებინ. კომისიის ამ ნაწილმა წყაროდ უჩვენა კრებას კონცერტის გამართვა და პაების შემოღება 140 კაცისათვის. კომისიის მეორე ნაწილმა, რომელიც 12-31 ქალმა, ითხოვა, 300 მანეთი მიეცეს უსაქირობის მოთხოვნისთვის დასაწყობებულ-მალა სკოლას. ამასთან დასძინეს, თორმეტნი უსასყიდლოდ ვიკისრებთ მის მართვა-გამგებობას. კრებამ ეს აზრი მოიწონა და ჯერჯერობით, მანამ სკოლა ხურგს გაიმდგრებდეს, ამ 12 ქალს მიანდა მისი მართვა-გამგებობა.

სამართლებელს ახმაზი

იმ კომიტეტს, რომელიც მცხეთის ტაძრის განახლებისათვის ზრუნავს, აზრად აქვს არ-მაზის წყაროებიდან წყალი გაიყვანოს მცხეთაში მონასტრისა, ეკლესიისა და მცხოვრებ-თათვის. 23 მაისს კომიტეტს, მკოდვე კაცთა თანადასწრებით, დაუთვალეობა წყაროები. რკინის გზის სადგურამდე უკვე გაყვანილი ყოფილა წყალი. წყაროები იმდენად უხვად იძლევიან წყალს, რომ სადგურს გამოყვანილ წყლის ნახევარიც არ სჭირდება. კომიტეტს გადაუწყვეტია სთხოვოს რკინის გზის გამგებობას დაუბრძოს თავის მილიდამ მცხეთის დღე-ღამეში 8 ათასი ვებრო. სადგურიდან მცხ-

ეთიანად განადგურა წაბლის ხე. ეს ქირი არის ერთნაირი თეთრი და თავ-მომხსნო მატლი. მატლი სტოვრებს ხესა და მის კანს შუა და ნორის ქვედა კანს სქამს და აფუტებს. უბედურება ის არის, რომ ეს მატლი ძირს, მიწის ზემოთ, უჩნდება ხეს და ირგვლივ უყვადის და არა ზევით მიდის; ამიტომ ერთს მატლს აღვიდა შემუშლიან ვეგებრათო ხე გახანოს. მისი წამალი-კი ჯერ-ჯერობით არსად არა სჩანს; ან და აფხაზს სად შეუძლიან ხის წამლობა, როდესაც თავისი თავის წამლობაც ვერ მოუხერხებია!—მთავრობა-კი ამ საქმეს ყურადღებას არ-კი აქცევს.

რადგანაც მე მგზავრის შენიშვნებს ვწერ, ამიტომ არ შემოძლიან საყურადღებო „წერილ-მანქანას“ შეთხვევის ფულის-ყურთ არ მი-გაქცია, რისთვისაც, იმეღია, მკითხველი არ დამმდურებო.

ულრან ტყეში, ზედ საცხენო ბილიკზედ, დინახეთ ლამაზად წაბლის ხის ფიცრებო-დან ნაშენი „აბაჯა“,—უკვლელო შენობა—ჩემი ბალ-ბულივანების „როტონდოების“ მაგარი, ამ აბაჯის ქვეშ ნახევარ არმინის სიმაღლეზედ მოაჯირთან (როკულთან) სამი გძელი ლოგინია მიშენებული. ლოგინებზედ სამ-ოთხგან მთითქმისეზური ხის ნაკრები დაქვედლი, მგზავრთა თავის მისაღები. აბაჯის წინ წაბლის ხაში დასმული, მგზავრის ცხენის მისაბამი. სახურავს ქვეშ, შუა ადგილის, იმერული კერა ვაკრული. იქვე, ამ შენობის გვერდით, ქა. უთხობია. 8 საყენი მიწაც ამოუღიათ, მაგრამ წყალი ვერ ამოუყვანიათ და მიუნებებით თავი, აქაო და აქ ნიადაგის წყალი არ მოიპოვებოთ.

ამ საკოდავ სანახავობით ვულ-დამწვარა ჩემმა თანამგზავრმა ჩამოვიგლო ამის შესახებ ბასი და ვანათლებელ ვგრობის ტყის შესახებ კანონმდებლობის ზოგიერთი მუხლიც მიმიყვანა. თან ჩვენს ქართველურ ნატრასაც საზოგადო არა ჰქონდა!

თამდე წყალი გაყვანილი იქნება მონასტრისა, საექსარხოსოსი და მცხოვრებთა ხარჯით.

საერო განათლების მინისტრმა ნება დართო კავკასიის სამოსწავლო ოლქს ქალაქ ღუმეთში დაარსებულ იქნას სამ-კლასიანი საქალაქო სასწავლებელი. ხაზინის მიერ სასწავლებლის შესანახად გადადებული იქნა წელიწადში 2,510 მანეთი, დანარჩენი ხარჯი ქალაქმა უნდა გაილოს. ქალაქმავე უნდა დაიჭიროოს შენობა სასწავლებლისათვის.

იენისის პირველ რიცხვებში კავკასიის სა-სოფლო-სამეურნეო საზოგადოება თავის სტატიტიკოსს ბ-ნ გოგინაიშვილსა ჰგზავნის გორის მაზრაში ადგილობრივ სასოფლო-მეურნეობის გამოსაკვლევად.

11 და 12 მაისს ხორში კრება ჰქონდათ ქუთაისის მაზრის სახალხო სკოლების მასწავლებელთა კრებას, სხვათა შორის, მასწავლებელთა მდგომარეობის გაუმჯობესებაზედაც ჰქონდა ლაპარაკი.

ბანიშულა (ქუთაისის მაზრა): რადგანაც ნაქერალის მისავალზედ ხშირი იყო ხოლოდ მგზავრთა ძარცვა და კაცის კვლი-კვი კეხი-კეხისაგან, ტყა-ბუღელზედმა ვსთხოვეთ ქუთაისის გუბერნატორს, საერო დარაჯნი გამოგზავნა აქეთ. გუბერნატორმა შეიწყნარა ჩემი თხოვნა და ოთხი დარაჯი გაგვიწვსა. დარაჯნი ჯერ ხარის-თვალაში არიან და შემდეგ გადაწყდება, სად ექნებათ მუდმივი ბინა. ახლა ნაქერალის გზით გადასვლა რაპაში, იმეღია, საფრთხილი და საშიში აღარ იქნება. ამის გამო მგზავრიც იძულებული არ იქნება ნახევარ-დღის სავალის მაგიერ ლეჩხუმის გზა ირჩიოს და ორ დღეს იაროს რაქამდე.

იმიღანაში: ვილაც კაცებმა იქირავეს აქ ცხენები და გაუდგენ გზას, ვითომ-და რაპაში გადასასვლელად. ცხენის პატრონმა გლეხებმა მგზავრებს თან გააყოლეს თავისი კაცი, მაგრამ ბოროტ-მომქმედებმა ის სალდაც მიჭარქეს გზაში და ცხენები დღესაც დაკარგულია. თითო ცხენი უნდა ირჩიანად, სულ ცოტა, ათი თუმანი ფული ღირდა. საქონლის პარავც ვახშირად აქეთ.

სოფ კავაში (სენაკის მაზრა). გინ-ვიზარა-რა სკოლის დაარსება სოფელს კვაუთს, სენაკის მაზრაში, 1896 წელს სათანადო მთავრობის ნებართვით ვსთხოვე ნეთეთერი შემწეობა—სკოლისთვის შენობის ასაგებად ჩემს ნაცნობებს, მგობრებს, ამხანაგებს, ნათესავებს და უფრო იმათ, რომლებთანაც რომე დაეაღება მქონდა და ჩვენში სწავლა-განათლების გავრცელებას თანაურ-ძნობდნენ. სია შემომწირველია და როდენ-რობა შემოწირულებისა იყო დასტამბული იმავე წელს ვაჭრო „კელო“-ს 26 ნომერში. ხოლო სკოლა დაეარსეთ 1898 წელს კერძო სახლში და დღეს ამ სკოლაში სწავლობს 50 ბავშვი. შემდეგ სკოლის გამართვისა, მივიღე შემოწირულება: მგდლის ი. ბა-ბილუსაგან 5 მან., თ. ყორღანისაგან 2 მან., მ. მატრასისაგან 2 მან.; თითო მანეთი შე-მოსწირეს: ა. ალადაშვილმა, ს. ენუქიძემ, ე. ქუთუღიამ, ტ. ალანამ, მღვ. ფ. მატ-

კრთიანად განადგურა წაბლის ხე. ეს ქირი არის ერთნაირი თეთრი და თავ-მომხსნო მატლი. მატლი სტოვრებს ხესა და მის კანს შუა და ნორის ქვედა კანს სქამს და აფუტებს. უბედურება ის არის, რომ ეს მატლი ძირს, მიწის ზემოთ, უჩნდება ხეს და ირგვლივ უყვადის და არა ზევით მიდის; ამიტომ ერთს მატლს აღვიდა შემუშლიან ვეგებრათო ხე გახანოს. მისი წამალი-კი ჯერ-ჯერობით არსად არა სჩანს; ან და აფხაზს სად შეუძლიან ხის წამლობა, როდესაც თავისი თავის წამლობაც ვერ მოუხერხებია!—მთავრობა-კი ამ საქმეს ყურადღებას არ-კი აქცევს.

რადგანაც მე მგზავრის შენიშვნებს ვწერ, ამიტომ არ შემოძლიან საყურადღებო „წერილ-მანქანას“ შეთხვევის ფულის-ყურთ არ მი-გაქცია, რისთვისაც, იმეღია, მკითხველი არ დამმდურებო.

კავამ, დიკა. ი. ევანამ, ზ. გვახაჩაშვილი, რომ, ა. ცანავამ, პ. უჩამიევილი, მ. ჯანაშიამ, ვ. ჯავახიამ, გ. მილორაიამ, ვ. ან-ჯავახიამ, ნ. გუგუშვილმა, პ. ფოჩხაძემ, დიკა. ე. თურქული, მღვ. თ. ვარაჩხაძე, ს. ჯანაშიამ, გ. ნადარევილი, ვ. ვაბუნიამ, ვ. გვეგუკორმა და გ. ვაშარდიამ, თითო აბა-ზი—გ. ქაჯაიამ, ფ. ჯღარავამ და ნიკოლოზ ჩანაიქემ. 29 კ. ანთიმოზ ხარაიქემ. სულ 40 მან. და 89 კაპ. ენლა მაქვს კვაუთის საე-კლესიო სკოლის შენობის ასაგებად კერძო პირებისაგან შემოწირული სულ 126 მან. და 89 კ.

წვერი-ხაზინდარი გუზია-სამგვრელის სამოსწავლო საბჭოს განყოფილების, გამგე კვაუთის სკოლისა, ამისტარაშვილი.

სოფ. მამკინა (ლეჩხუმის მაზრა). ეს სოფელი კუთვნილია დერჩის საზოგადოებას, რომელსაც მეტ-სახელად კლდე-დამარბოს ეძახიან. სოფელში ირიცხება ოთხმოც კომლამდე აზნაური, სასულიერო წოდებისა და გ. იენი. უმთავრესი საღსარი ცხოვრებისა აქ შეეწინ-ხეობა, მაგრამ, საშუაზაროდ, ვენახები ამ ბოლო დროს ძლიერ დაგვისუსტდა ფლო-ქსერის მიხეზით. ამერაკულ ვაზის ნაშენის ვენახებს-კი არა თუ ჩვენს სოფელში,—მთელს ლეჩხუმის მაზრაშიაც, ორგან ან სამგან თუ შეხედებით, თორემ ვენახებს ისევ ძველებურ ჩვენებურად უვლიან.

ყველა მხედვეს, რომ ვენახები გვიხმება და თვალ-და-თვალ ვეყვლება ხელიდან ეს ძირ-ფესი სასურვე-ყველა მხედვეს იმასაც; თუ რამდენად სასარგებლოა და უმჯობესი ამერი-კულ ვაზის ნაშენის ვენახი. ამას ყველა ნათლად დაინახავს, ვინც გულ-დასმით და-თვლირებს მექვენაშივე მთავრობის მიერ დაარსებულს საცდელ ამერიკულ ვაზის საწე-რებს; რომელსაც ვანახებს გამოცდილით კავ-კასიის საფილოქსერო კომიტეტისა ბ-ნი ეანი, ამის ენერგიულ მეკლენობით სანერგე სწო-რედ სასურველ მდგომარეობაშია. მხანველი ალტაცებაში მოჰყავს, როგორც მშვენიერად გაშენებულ სასურველს, ისე მისს სრულიად საღს მსხვილ-მსხვილ ვაზებს, გარშემო ნაყოფით შემოხუნძმულს. ვინც-კი მოისურვებს სანერგეს ნახავს, ბ-ნი ეანი ყველას ნათლად და დლაგებით აძლევს საქარო ცნობას და ურჩევს ხელი მოჰკიდონ ამ გვარად ვენახების მოშენებას, რისთვისაც პირადება ყოველ გვარ შემწეობას. მიუხედავად ამისა, ამერიკული ვენახების მოშენება, ეს ერთად-ერთი საშუა-ლება ჩვენის სულთ მობრძვის ვენახების სი-კაცხლის გამოპრუნებისა, როგორც ზევით მოვახსენეთ, მიანიც არ არის ჩვენს კურთხულს მაზრაში გავრცელებული.

მევენახეობის გარდა აქაური მცხოვრებნი სენა-ფენახებსაც მისდევენ; მაგრამ უმეტესი ნა-წილი მიწებისა იმდენად მოკლებულია ნოყი-ერებას, რომ მიწის მოსავალი არამც თუ იყო-დება, არამედ ოჯახის სარჩოლაც ძლიე-ძლივობით ჰყოფნის. ზოგს სარჩო წლამდის არ ვაპყვება და უხედავ საყიდლოთ. ფული-კი ჩვენში ძნელი სმოვარია.

იყო დრო, ამ ათი-თუთხმეტის წლის წინად, როდესაც ახლო-მახლო მდებარე მთა-გორაკე-ბი მშენიერის ხშირ ტყით იყო დაფარული.

ამისთანა შენობას, აბაჯის, აფხაზი საყე-რელ მკვდრის სახელობაზე აშენებს მგზავრ-თა ადრისაგან თავის შესაფარად, სოფლის მოშორებით, ზედ გზაზედ და მის მკვდრის სახელსაც არქმევს. ეს აბაჯა თავისებური მე-გლია, მგზავრობის მოყვარულ აფხაზთა ცხო-ვრებისათარ შეფარებული. აბაჯით აფხაზეთ-ში ძალიან ხშირია და თვითთავის იმ მკვდრის სახელი ჰქვიან, ვის სახსენებლადაც შე-ნებულია ის. ჩემი აბაჯა ხუთის მძის ერთად-ერთ დის სახელზედ არის აშენებული. საზო-გადოდ აფხაზეთში დიდ-მნიშვნელოვანად მი-ანჩიან აბაჯა და დიდს ხანსაც რჩება ხალხს სხვაგანში მისი სახელი, ვის სახელზედაც არის აშენებული.

იქვე ახლოს, გზის პირადვე, ყოფილა უწინ აშენებული სხვა აბაჯა, რომლის ნაშენი—მე-ხის ვეება სკამი დღესაცაა. ტყე იქ მშენიერი სანახავია: თითქო ვანგებ გაუშენდითოთ, არც ერთი მანვე მცანარე მას არ აწუხებს, ბუნებით პარკსებით გაწმენდულ-გასუფთავებულა. თი ამ აბაჯისთან ერთხელ—ანემდოტს თუ დავუ-ჯერებთ,—მოგზაურ ახალ-გაზად ცოლ-ქმარს დაუსვენით. ბუნების სიმშვენიერით გატყმ-ბულ ცოლ-ქმარს დაჰიწყებია „სირცხვილ-ნა-მუსიო“, ვდამოაქემის სიტყვით, და ქმალ-ქ-მარს ბუნების წილსა შინა ხვეწან-კოცნის თვ-და-ვიწყებით შესდგომიან. ხვეწან-კოცნაში გარ-თულ ცოლ-ქმართა თვალე წასდგომია სხვა მგზავრი, ამისთანა სააუფო საქმისთვის შეუ-რეგებია და რამდენიმე წელი ფიჩხი მათის უსინდისობის მოსაგონებლად დაუტრია ამ ადგილას, სად ეს სამარცხნო საქმე ჩან-დინა „უსინდისო“ ცოლ-ქმარმა. ეს-ამ

ფ ე ლ ე ტ ო ნ ი
ც ო რ ბ ა რ ა ზ ა ხ ა ზ ა თ ი ს ქ ო ზ ა . ც ხ ო ზ რ ა .
ბ ი ს ა
(მგზავრის შენიშვნები)

I

შესავალი. —საზოგადო ტყე.—მიწათ-მფლო-ბელობა.—წაბლის ხის ვაჭრობა.—აბაჯა.—ანელოტი.—აფხაზი, მისი სიღარიბე და ზარბაქო-ბა, მისი აზრი.—გურულის ქალი.—წოდებანი აფ-ხაზეთში.

ბ. იყო ჩემი სამშობლო კუთხეს, მშვენიერს აფხაზეთს, ვესტუმრე, აღდგომის კანკულუმის წყალობით, რომ გულმა აღარ მომიტოვანა, მომთხზავა ჩემის ძველ ნაცნობ-მგობარათა ნა-ხვა-აღერსი და მეც ვაუფლებე ზახსა. თან მე-ახლა ბედით მამდარი ქართველი ბურჯა, რომელსაც, მისის სიტყვით, ვივან გამოჰბლე-ძებოდა და ესლა მაინც მოეწადინა ქალაქ გარეთ, სოფლადაც, აფხაზეთში ფეხის მაგრად მოკიდება,—მამულის შექენა.

მშვენიერი სამგზავრო დილა იყო. ვა ტყე-ტყე გვედვა. ჩემი თანამგზავრი ტყე-ველს მუ-შტრის თვლით თვალდევდა, მე-კი, ვი-თარცა პაროლტარი, მარტო-და ბუნების ნა-მშვენიერით ვსტკებოდი, რადგანაც საკუთ-რების შექენის აზრის გონებაში ვატარებაც არ შემიძლო! თანამგზავრის მამდარი ტაიკი ნივსავით მიპაროვდა თავის მსჯელას, ჩემი ძალ-ტყავად ქვეყნის ვაჭრავს ცხენ-კი სიკუცხელს მიწარბდა.

აი, კიდევაც შევიდით ერთ დროს ვანტქ-მულსა და მშვენიერს ტყეში, რომელიც ვე-უთენის სოფელ ავიბეთის საზოგადოებას. ღმერ-

კასი“ ნაციონალისტები და რიგობისკელები კონტრ-დემონსტრაციის ჰმარტავენ. დემან-ლი კდლობს თავისი მდღეობა და მათა-როს, მგარა ვერ ახერხებს; ამის შემდეგ პა-ლატა ვიცე-პრეზიდენტის არჩევას იწყებს, მგარა ეს დიდ ყურადღებას აღარ იწვევს, ვინაიდან მემარცხენი და ზომიერი აღრევე შეთანხმდნენ, რომ ერთი ადგილი რადიკალ მორის ფორს დაუთმონ და მეორე-ზომიერ ეტიენს. მერმე ზურჯა იკავებს პრეზიდენტის ადგილს და რევიტალურის სიტყვით მიმპარ-თავს საზოგადოებას; შინაარსი ამ სიტყვის ტელეგრაფებში უკვე გვაცნობეს.

თეატრი და ხელოვნება

როგორც ვუწყოთ, ტფლისის სიხიზლის საზოგადოების რეინის გზის სახელოსნობით საკუთარი თეატრი აქვს, სადაც დრო-გამო-შვებით წარმოდგენები იმართება. თეატრი მეტად ვიწროა. ამას გარდა, იგი შორსა და მისავალი გზაც ვერა აქვს ხეირიანი. ხალხი-კი წარმოდგენას ყოველთვის ბლომად ეტან-ება. ამ გარემოებას ყურადღება მიაქცია ამიერ-კავკასიის რეინის გზის უფროსმა და ახალის სათვართო შერობის გამოსამხმენად კომისია დანიშნა. 24 მისის კომისიის სხდომა ჰქონდა, რომელზედაც დაიდგინა თეატრი გადართანოს იმ შენობაში, სადაც წინად რეინის გზის საავტომობილო იყო მოთავსებული. ეს შენობა სადღურისა და დიდუბის მახლობლათაა. ამას გარდა, ადგილიც დიდია და თეატრის გაფარ-თოვება ყოველთვის შეიძლება.

სწორედ გასაოცარია, რა დიდი სასყიდელი ეძლევათ ცნობილ მომღერალთ. მოსკოვის კერძო ოპერის მომავალ სეზონისათვის მიუ-წვევია თ. ი. შალიაინი. არტისტმა თვეში ათჯერ უნდა მიიღოს მონაწილეობა; თითო წარმოდგენაში მიეცემა 1500 მანეთი. ამას გარდა ბენეფისში 5000 მანეთსა ჰპირდებიან, ასე რომ ხუთის თვის განმავლობაში შალია-ინი აიღებს 80,000 მანეთს.

ჭუთაინი. 23 მისის, გუმინ, სათავად-ანხაურა სკოლის ღარიბ მოწაფეთა სასარ-გებლოდ ვაიმართა წარმოდგენა კონცერტით. წარმოდგენის „კრეინისკის ქორწილი“. კონ-ცერტში გალობდა მასწავლებლის ბ-ნ სირა-ძის მიერ მასწავლებელ ქალებისა და ვაჭვები-საგან შემდგარი ხორი, რომელმაც იმღერა ქართულ-რუსული სიმღერები. იმღერა მარ-ტლად ბ-ნმა გ. თუთბერიძემ მ. ბალახივაძის რომანში „შენ გეტრფი მარა“. საზოგადოდ წარმოდგენასაც და კონცერტსაც ძლიერ ასიამოვნა დამსწრე საზოგადოება. ბოლოს მეტად მკაფიოდ წაიკითხა რუსულად დროს შესაფერი ტექსტი ბ-ნმა ყარა-მურზამ, რომელსაც დიდის თანაგრძობობი. და ტაშის ცემით მიეცება საზოგადოება და მრავალჯერ გამოწვევით სულ სხვა-და-სხვა ტექსტები ათქმ-ვინეს. შემდეგ ბ-ნმა ვ. ბალახივაძემაც ბე-ერი აცინა საზოგადოება სცენების კითხვით. სხვათა შორის, დიდის ტაშის ცემით მიეცებ-ნენ „ახლად გაბრაზორიკებულის თხივისი“ წაკითხვის გამო.

თეატრი სასვე იყო. შემოსავალი 500 მან, ხარჯს გარდა დარჩება 350 მანეთამდე. დღეს 24-ს დანიშნული სახალხო წარმოდ-გენა „ქართული დედა“ ა. ცვაგარისა. საქო-რომ ქუთაისის სახალხო წარმოდგენების კო-მისიამ ქართლის მივიწყებული სახალხო წარ-მოდგენებიც გაიხსენოს. კი ხანია იქაური თეატრი, როგორც ამბობენ, ტენიკურ წაე-ლულევენებათა გამო გაუქმებული იყო. დღეს ეს თეატრი უკვე შეუკეთებით. ქუთათურ სახალხო წარმოდგენების მზარუნველებს მარ-თებთ თავიანთი მოქმედება ამ სეზონში დღე-ვანდელ აქაურ წარმოდგენით არ დაამთავ-რონ. დღეს ქუთათრაში მუშაობა თან-და-თან მატულობს და, მასთანავე, თეატრს მატურებე-ლინიც ბლომად ეყვალება.

გეოგრაფიული

ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ სა-ზოგადოების სასარგებლოდ გამართულ ბაზ-რობას შემოსწირეს: კ. ზაღლიშვილის—მცხეთის სატი, მშენი-ვრად ხაქსიადი; ივლიტა ურთაყვისი—ორი ვაზ-ეკუაგული; 10 მან. დირბუღია; კ. მარამი ვა-ხტანგის ასულმა ორბელიანისა—50 მანეთის ხი-ვათა; ზრავორის ტარსაძემ—20 მანეთის ხი-ვათა; „ვახტანგის“ ამხანაგობამ—ორი ბაჭყალი და 25 ბათალი ღვინო; დ. ს. სარჯიშვილმა—20 ბათალი ღვინო და ლიკორა; გ. ნ. სინარძლემ—86 მანეთის ყვავილანი და 12 ბათალი სხვა-გან-გან-ეთი ლუდი; ილია საფაროვამ—20 სხვა-და-სხვა ნივთი; ხინო სულხანიშვილისა—ლიკორა ახვა-ფართის მიერ ხელაფხურად გაკეთებული უთა. შეღანა კვეციანის მიერ ქუთაისში შეკრებ-

ლი: ანტონ სტეფანეს ძე კულახარაძემ—3 მანე-თი; ივანე ჯავახიძის ძე ჯავახიძემ—თეთრ ატლ-სხედ ამოკრედილ სურათა, 7 მანეთად დირბუ-ღია; კანაკო ნიკიტინმა—ფრანკს სურათი; ოლა დუმბაძემ—ორი დუხის შუშა. ამას გარდა წინა სი-აში მისხსენებული იყო, რომ გაორჯო ქორაქვი-ლმა შემოსწირა ფრანკს ჯეჟის ჩასადგმული, — უნდა იყოს—გერგხდას.

„ივარიის“ ფოსტა

ივარი, ბ-ნს ი. ა. თქვენი კორესპონდენცია არ დაიბეჭდება.
შიშიანი, ბ-ნს ა. ს. თქვენი კორესპონდენცია არ დაიბეჭდება.
დ. სპ. ი. ნი—ძხ. თქვენი ლექსი „მისის დი-ლა“ არ დაიბეჭდება.

დ ე კ ე შ ა

(„რუსეთის დეპუტატი საკავტრესიდან“)
24 მაისი

კავკასი. კავკასის ოლქის ურუხის ხეობაში ნიადაგი დაიძრა: აული კამბუჯატი მთლად დაიბე-რა; კანაკოვს 450 დეკეტინა სხსნაი და სს-თაში მარჯ; მცხეთაში მთებში კახიხეს მესობელს აუღია.

ჩიხაინი. დღეს დაიწვა კამოთენის მთავარი მხაილიანი, რომელიც სასოფლო სამუშაო სა-ზოგადოებას ეკუთვნოდა.

პარაზა. „გახეთ ზღვსკაია“-ს სიტყვით, ვარშავის კომუნის სსსრკულში საკანონო-ში კურსები ახსნეს.

დრეზდენი. მეფე, რომელიც რამდენიმე დღის წინად ავად გახდა, გუშინ გუდად შეიქნა. იგი ძლიერ სუსტად არის.

ლონდონი. მარკო სლავისთა დეპუტატ-თა ზღვარში ჯანს ქეპს შეასხა და ღინიანი ერთ-ტყუება, რომელიც ახსენებებს კამოთინეს. ინე-ვალის ესლა უფრო ძლიერად ეწვეება ქვეყანას, ვიდრე რეალისე. მისი მთვლობელია ზღვარზე და მთვლობა მისი მთვლობა სკამად იფარდნენ ინვალის, რომელიც ჯარები არ იცავდნენ. არა-სოვად არ გამოჩნდა ინვალის ძლიერება ისე ნათლად, როგორც დღის შამინიანის დრას.

პარიზი. კამოთენის წევრთა შემდეგ სია კე-რას გამოცხადებული იქნება „ფურსად ოფიციალ-შია“: მინისტრ-პრეზიდენტი, შინაგან საქმეთა და სსსრკულის—კომისი, იუსტიციის—გაფე, გ-რეშე საქმეთა—დეკანო; სამხედრო—ანდრე, სს-ხ-გაფე საქმეთა—მარუფევი, განათლების—შე-მა, საზოგადო საქმეთა—შეღრბანი, სახდმე-ნების—დუმერი, ვაჭრობის—ტრულიანი და მი-წათ-მომქმედების—შეუთ. თინანსთა მინისტრად უთუოდ რეუე იქნება. თუ რეუე უარს განცხა-დებს, კომისი დელორმს მივმართავს.

მოსკოვი. ჰმარათეენ ჰქონას სეპევიისი ნა-წარმოების სურათების გამოცხადებას.

მადრიდისკოვი. გუშინ ახლდ გვირბაში გაიარა პირველმა მატარებელმა. ხვალ დაიწება მუდმივი მამოსელება.

ბანჯა. განკის გუბერნიაში კარეს მასავალს მოვლიან. კლად განსწავტეს.

ხარკოვი. შემადგომარე იხსნება დედათა სა-სოფლო-სამუშაოთა კურსები.

ხარკოვი. ხერსონისკან მისულმა თავად-ზ-ხ-ნურთა და სერობამ დაქსეხულათა დეპუტატად ხერსონის გუბერნატორად ნამოფეს თავად ობო-ლეისკის მიუძღვნა კურსების კოლოფი და ად-რესი.

კონსტანტინოპოლი. ფუად-ფაძის, რომელ-მაც რეკლამაციითხურა მოქმედება ჩაიდა, სსმე-დამოდ დანებებულს მისუსტეს.

სისინიანი. აქ მოვიდა თავადი ჩერხოვო-რისა სამკურნალოდ.

პარიზი. პარიზის ზოლიტაურ წრეებში ის ახრი ტრადუქს, რომ კომისი შედგენს კამოთე-რასა.

პეტერბურგი. 1901 წელს ციმბირში გადა-სახლებულა, როგორც მრავალტ. ვესტნიკი-ი ოქტ-ებმა, 128,131 კრე.

25 მაისი

პეტერბურგი. დღეს, დელოფელს ადექსინდ-რს თელორეს ასული დაბადების დღეს, ისაკის ტარში კარდაინაღეს წირვა და სამადლობელი ზარავდა, — მიწრობალოც მსხრამა სწორა ადექსინდრამში, მისის უდიდესესობის საკუთარს აკარავს. წირვას დაქსენეს: ხელმწიფე იმერე-ტორი, დელოფელი, ხელმწიფე მუკავდრე, დი-დნი მთავრნი და მთავრინა. წირვის შემდეგ გამართა საუბრი. — 24 მაისს ჰეტერბურგში და-ბრუნდნენ დიდი მთავარი ახლდა ვლადიმირის დე და დიდი მთავრის ვლენე ვლადიმირის ასული. — 25 მაისს ჰეტერბურგში დაბრუნდნენ ჰეტროტეი გიორგი გიორგის ძე და მიხეილ გიორგის ძე მუკავდრე-სტრედიკევი და პრინცესა ვლენე გიორგის ასული საქსენ-ლტენბურგელი.

მუხატორი. გუშინ დასოფლავს სვესტო-პოლის ერთი გმირთაგანი, კუხატორის მძხრის თავად-ახსურთა წინამძღოლი, ზოლფონიკი კაზ-ნაჩევი.
ბაქო. მანამაში ტრეზნამ განადგურა ორი

ნეთის ბეღელი და 24 სახათე კოშკი.

პონტოვი. სასოფლო-სამუშაოთა კამოთენს დაიწყო.

ილაბა. ჩუხავი დღეს მოსკოვი წავიდა.

კიპი. ქალაქის სასწავლებლების აქტი იყო. წარსულ წელს შეხსნა დაჯდა 200,000 მანეთი, პირველ-დაწებით სასწავლებლებს — 49,000 მან., შეტრდა 4,000 იყო.

პარიზი. რეუემ ჩაიბარა თინანსთა მინისტრის პორტფელი.

პარიზი. სპინისტრო შესდგა თანხმად მოს-სენებულის სიას და მათ დეპუტატ რეუიერ.

სოფია. მიუხედავად გავრცელებულის ხმები-სა, დანკვი ჰეტერბურგში წავიდა.

ბერლინი. ზოხანში და აღმოსავლეთ ოსმა-ლეითი სახსლმურთ თინანს კადლოეების კანონ-პროექტი პრუსიის წარმომადგენელთა ზღვარში მიღებულ იქნას უნასოვად

პარიზი. დეკეტი ვრედელოტში მოვიდა, დათავადიარა კონტენტრაციული ბანკი და მამარ-თა თავის მოძიეთ, დაუტევეთ ინვალისებელს, როგორი კეთილი ახსენებულები იქნებან ბურე-ბი.

ლონდონი. კიტენერი იტოვანება პეტრო-რიადაგან: „კომისარები იუწყებიან სხვა-და-სხვა ოლქებიდან, რომ გუშინ ახალი დაჯგარა 1,154 კრეზი; შემდეგ ამის კომისარებმა მივმართეს რა-მდენისაში სიტყვით, რის შემდეგაც ბურემა სსმ-ჯერ ურ“ დაიძინეს შევისა პეტროსკეშიდა. თან-და-თან უკეთესდება საქმი; განსწავრია არსად რა არის.

კონსტანტინოპოლი. პარტიარეს პარათი განსწავრეს, რომელითაც თინანსთა მინისტრის მი-ტროპოლიტად არის ცნობილი.

ლიუბლინი. გუშინ შიდადამთავრების იღვის მამსრეთა და იმის დამარცხებულებს შეიდას თან-დასწრებით აკურთხეს „ომისა და შვიდაბანა-ბისა მუხეუმი, რომელიც დაარსა ბელიხმა.

ტომსკი. სახერხობისკის გამართეს თავ-შე-საფარი ბაშევიისათვის, რომელიც თავიანთ ტუ-სად დედა-მამასთან იმყოფებან.

პარიზი. კავკასიის სიტყვით, ახალი კამი-ტის პრეტორას ამხსე დაეკარგებულა: ფულეს კანონის გაუქმება თავისუფალ სწავლების შესახებ, ასეცადიების კანონის შექმნა, ორის-წლის სამხედრო ბეგრის შემოღება, ზოგაერთი რეინის ტუტის გამოხადება სახელმწიფოსაგან და განსა-ხდათ რეფორმების განხორციელება.

პარიზი. დელოფელის ადექსინდრ თელორეს ასულის დაბადების დღის გამო რუსის გველსიში წირვას დაქსენეს წარმომადგენელნი რესპუბლი-კის პრეზიდენტისა და გარეშე საქმეთა მინისტრის-სა და სოფლის წევრნი.

მაისის 26

პარიზი. ახლდ მთავრობის განხრახვა აქვს რე-სპუბლიკის დასრულები ზოლიტაგა განხრახმის და ხელს შეუშლის ამთ ფარულ მოქმედებას, რომელიც შეთქმულობით სცდილობდნენ ჯარისთვის გული ავტრუებისთ თავის მოვლეთისას ასრულე-ბაში და ერთად ჰმოქმედებდნენ სამდღელოების ამ ნაწილთან, რომელმაც თავისი მოვლეთა და-იწყო.

ბერლინი. რეისიტაგმა ერთხმად მიიღო ის წინადადება, რომლითაც ელზას-ლორენში არსებუ-ლი დოქტორუს უნდა მოიხსნოს.

პენა. მოვლეთის მთავარი ჰეტერბურგს გაე-მტხვარა.

პეტერბურგი. დიდის მთავრის ვლადიმირის ასული ელენე სახლავრ გარეთ წავიდა.

პარიზი. კასკო „ფურსად ოფიციალ“-ში და-ბეჭდილია ცნობანი მოსკოვის შესახებ. საზოგა-დოდ მოსკოვის პირი შარშინდელსე უკეთესი სისას, თუმცა 1900 წლისაზე უფრო ნაკლებია.

26 მაისი

ბანჯა. საქართველოს ქისარსთა მწვა ჩეგის ქალაქი და სწირა სავრებლო ტაძრში.

კონსტანტინოპოლი. მამ თანე ორის თათი წს-ვად თავის სამშობლო სოფელში.

ვლადიმირი. შუისკის სავრებლო ტაძრში წირვის შემდეგ, რომელიც გადახდდა იქნა მისის უდიდესესობის ხელმწიფე იმერატორის დაბა-დების დღესასწაულის გამო, თინანსთა მუშის დურთვით ზღვანთაინის ბრძოლში.

პარაზა. აქაურ კავკასიის სიტყვით, სა-ხელმწიფო ბანკის ვარშავის კანტონამ ნებათავ მიიღო შეისიადის სოფელ გუქსილენი დაწესებულ სამხრეთის ნორმალურ სკოლებს ფასად, რათა უფ-რო წარმატებით ემართათ კერძო სთინანსთა და-სწავლებლებით.

სიმბირსკი. ვლადკ-კამის ბანკის მოკვდიან გადაწვევითადა ექლიოს აქაურ სავაჭროდ სსს-წყალებელს სამის წლის განმავლობაში 8,000 მან. ეყოფელ წლივ.

ოდესა. რეინის ცხის მუხრანთა კრება გა-თავდა. 44 კეშიმ გაუმართა ტრამპელს სკარან-ტინო დაქსეხულებათა დასოფლოეურებადა.

ლონდონი. დავა ინვალის და რუსეთს შო-რის ტანისის მომავალ რეინის ცხის სადგურის გამო ინვალისა და რუსეთის ელქმეს სსმე-ობით გადასწავტრად მოაწვეს.

პარიზი. ქვერავს იმერატორად მიიღო დღეს დაიდა მთავარი კრავლე ვლადიმირის ძე, ხოლო შემდეგ იმერატორის კავკასიის მის ვიცეიტა სა-სხსხეს მუორე კავკასიისაში. დიდა მთავარი რამდენსმე დღეს კავკასიის ჰეგინში.

პენა. ელხის ერეტრადისა და გრეთიან სეკე-ნის ვვარის-წერ დახმეულია აფლისის გასულს ვესში. ერეტრადს დახმეის მიუღობეს დეკეშია, სხვათა შორის, გრეთის ლმსდორთმა და გრეთის კანისტრმა.

მოსკოვი. დღეს ჩეკარეს სძირველი სკო-მერტიო სასწავლებლის შენობის. ეს სასწავლე ბუდა არსდება კერძო შეწირულობით ნაკლებად შედგებულ ვაჭარ ხანხის შეიდაებისთვის.

პარიზი. ახლანის ეახარამში ერთი ჯარის-კე-ტი მოკვდა ხოლოებით.

კომი. იმის გამო, რომ მინისტრმა ზინე-ტომ სოქეპ, სკოლონიო კომისიის საზარცხენოდ მოაქცია, დღეს უნდა გაიადნენ ხმალში ისა და კომისიის მომხსენებელი ფრანკეტი.

პარიზი. პარსკეს საშინელი ამოფრქვევა იყო ცეცხლ-მფრქვევის შიის. ფარტ-დე-ფრანსი ოთხ-ნის სათაის განმავლობაში საბნელით იყო მოცუ-ლი; დიდა სიგრძე ცხელის ნაერთი არის დაფა-რული; თვალში ავლიათ რამდენიმე ნაეი და ზედ შეიფინა შუთვესენი.

პეტერბურგი. მიწით მოქმედების სამინისტ-როში ცხვერ კომისიისა დაარსებულა, რომ მოას-ზროს, როგორ მოაქმედებენ მართლმადიდებელ კველსებისთვის ნამდვილ ღვინის ცხვენა მდღელო-მოქმედებისთვის.

პარიზი. ზღვარში აირჩა ვიკე-პრესიდეტი ეტიენი, ფორა, მორისი, ტრულიანი და გაიადინა. 27 მაისი.

კიოტო. (განსაკუთრებულ კორესპონ-დენტისაგან). დევიარე რა დიდი ადგილი და-სავლეთ, ჩრდილოეთ და შუაგულ რუსეთისა, აგრეთვე ნოგორისისა, შემდეგს გაუწევით მოსკოვის შესახებ: დიდი ხანია არ უნახავთ, რომ მოსკოვის ხუთი ათას ვერსის მანძილ-ზედ ესეთი კარგი პირი უნდეს, როგორც ეხლა. მნახველს აკვირებს კარგი მოსკოვის ბესარაბიისა, ხერსონის ნაწილისა, პოლონი-სა, ვოლინიისა და ჩრდილოეთ-დასავლეთ გუ-ბერნიებისა. ასეთივე კარგი პირი უნანს მო-სკოვის ტულისა, ჩერნიოვიისა, კიევისა და პოლოლის გუბერნიებში.

კავკასი. გზათა მინისტრი პეტერბურგში დაბრუნდა.

პეტერბურგის ბიკა, 24 მაისი.

ვესტილის კურსი 3 თვით:

ლონდონში 10 ვირგ. სტ.	94,15
ბერლინი 100 მარკი	37,40
პარიზი 100 ფრანკი	—
ლონდონში ჩეკები	94,90
ბერლინი	46,30
პარიზი	37,62 1/2
ბირჟის დისკონტი	4 1/2 — 6 1/2 %
4% სახელმწიფო რენტა	96 3/4 ვაყ.
4% სახ. სესხი 1902 წ.	98 3/4 ვაყ.
4% გირავნ. ფურტ. სახელ. სააღ.	—
მაშელო ბანკისა	—
5% 1-ლ შიგ. სესხის მომგებ.	—
ბილ. 1864 წ.	475 წგ. ვაყ.
5% მეორე შიგ. სესხის მომგებ.	—
ბილ. 1866 წ.	362 ვაყ.
5% გირავნ. მომგ. ფურტ. სა-	—
ხელმ. სააღ.-მამ. ბანკისა	292 წგ. ვაყ.
4 1/2% გირავნ. ფურტ. იმავე ბან-კისა	—
5% ობლიგაციები ტფ. სავაჭრო-ტო საზოგ.	88 3/4 წგ. ვაყ.
4 1/2% ობლიგაცი. იმავე საზოგა-დობისა.	83 1/4 წგ. ვაყ.
5% ტფილ. სააღ.-მამ. ბანკის გირავნ. ფურტ.	89 3/4 ვაყ.
4 1/2% გირავნობ. ფურტ. იმავე ბანკისა	—
6% ქუთ. სააღ.-მამ. ბანკის გირ. ფურტ.	—
5% გირავნ. ფურტ. იმავე ბანკისა	—
ბაქოს ნავთის საწარმო მრეწვე-აქციები	10500 ვაყ.
„ კასპის ამხანაგობისა	4530 „
„ ბაქოს ნავთის საზოგად.	432 წგ. ვაყ.
„ ა. ი. მანთაშვილისა და ანბ. ნავთის სამრეწვე. საზოგად.	182 წგ. ვაყ.

განცხადება

ისყიდება ყველა ქართულ წიგნის მალაშვილში
აბ. „ტრადის“ მიერ გამოცემული შემდე-გი წიგნები:
№ 1 „ქრისტე“ მოთხრობა ე.
ნინოშვილისა „ 20 კ.
„ 2 „ბუნების სოციალიზმი“
ნანი რუბაკინისა „ 15 კ.
და ახალი გამოცემული წიგნი
„ 3 აზიის იმპერიის ისტორიკიდან მე-
XI საუკუნის მე-XIX საუკუნის დამლევი-
ლი ა. ბიკოვისა, თარგმანი კ. ს. ჩხეიძისა, თა-
ნის 1 მ. უმთავრესი საწყობია ქ. ბათუმში სს.

ქელიის წიგნის მალაშვილში რომლის დღესაც
რის შემდეგ: Вь Гор. Б. ტუმე. С. ი. ნი. ნი.
ლიძე. ვინც თითო წიგნისათვის ათობ ცალს
დაიბარებს ერთად, დეთობა 25%
(6—349—5)

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მალაშ-
ვი იყიდება ორი ახლად დაბეჭდილი წიგნი:
სოკოლის მხრიდან
ეტელი სოფლის ცხოვრებიდან არბოლისა
ფასი 10 კ.

და
მოთხრობანი
დავ. კლიაშვილისა ფასი 30 კ.

წიგნების საზოგადოების წიგნის მალაშვილში იყიდება შემდეგი ახალი გა-მოცემული წიგნები:

საქმელო ამბები ევ. კავკასიისა	30
საქარ. ისტორია ბრძენის I-II ნაწ.	1 40
Земельные вопросы и преступность на Кавказе Г. Туманов	60
სადატრეტორო ქართული. სილოფან ხუ-ნდაის გამოკვლევა	1 მ.
მოთხრობანი დ. კლავდიისა.	30
ყოველის მხრიდან. არბოლისა.	10
ისტორია ბაშევის სულის მდგომარეო-ბისა	50
ამადის ნათება, ვაჟ-ფშაველასი	